

onsdag 15. desember 2010

...som et friskt pust...

CD:

*Yngve Slettholm:
Chamber music
for saxophone
and percussion*

*LAWO Classics
Utgitt: Desember 2010*

*Vegard Landaas, altsaksofon
Kjell Tore Innervik, slagverk
Sidsel Walstad, harpe
NoXaS saksofonkvartet*

Y. Slettholm: Verker for saksofon og slagverkinstrumenter

Klassisk musikk er ikke akkurat oversvømt av komposisjoner for saksofon, et instrument som aldri har kapret en fast plass i symfoniorkestre eller andre klassiske ensembler. Derfor er det ekstra spennende at det nå er utkommet en CD-plate som utelukkende inneholder ny, norsk "klassisk" musikk for saksofon og ulike slagverkinstrumenter, komponert av den allsidige musikkpersonligheten Yngve Slettholm. Jeg skal innrømme at jeg ikke er spesielt bevandret i musikk for dette instrumentet og at jeg kanskje kan ha møtt denne platen med en viss skepsis. All forutinntatthet ble imidlertid, bokstavelig talt, blåst bort da jeg lyttet til denne musikken.

Verkene på platen er komponert i løpet av et tidsrom på om lag 20 år, fra 1978 til 2001, og også i musikalsk uttrykk har de stor spennvidde. De eldste verkene, "Fire profiler" (1978) og "Introduksjon og toccata" (1981) er de mest ekspressive. Disse stykkene inneholder store og ofte brå kontraster i tempo, dynamikk, klang og uttrykk. Saksofonkvartetten "...wie ein Hauch..." (som et pust) (1989) og det tresatsige stykket "Blå skygge" (2001) for altsaksofon og harpe, er preget av en mer kontemplativ atmosfære der den lineære utviklingen er fraværende og uttrykket mer neddempet og meditativt, nesten på grensen til det minimalistiske. Det samme gjelder for de to rene slagverkstykkene på CD-en, "Two movements for marimba" (1998) og "Air II" (1992) for vibrafon, crotales og pauker. Slettholm er interessert i ideen om syklisk tid, noe som får sitt musikalske uttrykk i denne stillestående og repetitive musikken. I tillegg til å være bevisst på at den lineære tiden ikke nødvendigvis er den eneste mulige, er Slettholm også svært opptatt av tall og strukturer. Han bruker bl.a. Fibonacci tallrekke og det gyldne snitt som komposisjonsprinsipper. Dette er imidlertid vanskelig, for ikke å si umulig, å høre. Mer iørefallende er Slettholms tilnærming til klang. Særlig i stykkene der den melodiske og harmoniske fremdriften er minimal eller ikke-eksisterende blir fokuset dreid over på andre parametere i musikken, f.eks. klang.

Saksofonen er nok blitt undervurdert av mange komponister. I tillegg til å ha spesielt ekspressive kvaliteter har dette instrumentet nærmest utallige klanglige variasjons- og manipulasjonsmuligheter. Når Vegard Landaas spiller altsaksofon på denne platen varierer han fra den mykeste pianissimoklang, særlig i lavt register, til en sylskarp og upolert klang i fortissimopartiene i det høyeste registeret. Dessuten kan Landaas saksofon låte nøyaktig som en fløyte, for så plutselig å ha en klarinett- eller fagottaktig klang. Når tempoet er lavt og det melodiske og harmoniske materialet begrenset blir man mer oppmerksom på slike fine klangnyanser. Hør for eksempel på klangen når Landaas spiller så svakt at det grenser til det ikke hørbare. Det er ingen tvil om at denne saksofonisten behersker de mange mulighetene i sitt instrument til fulle. I likhet med Landaas er også de øvrige musikerne som medvirker på denne platen både svært dyktige og eksperter på samtidsmusikk. Saksofonkvartetten er, rent klanglig, en usedvanlig homogen instrumentgruppe, og i hendene på musikerne i NoXaS Saksofonkvartet er klangen så velbalansert og samspillet så suverent at det nesten høres ut som det er ett stort instrument. Kvartetten, hvor Landaas for øvrig spiller tenorsaksofon, står for innspillingens høydepunkt både komposisjons- og fremføringsmessig med sin utsøkte formidling av "...wie ein Hauch..." Verket, og den eminente fremføringen av det, oppsummerer på mange måter denne platen og Yngve Slettholms musikk som et pust, og et friskt sådan, i den norske samtidsmusikken.

Lagt inn av Thomas Erma Møller

<http://kunstmusikk.blogspot.com/2010/12/som-et-friskt-pust.html>